

Sygn. akt I C 1277/19

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 19 listopada 2021r.

Sąd Okręgowy w Piotrkowie Trybunalskim I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący: SSO Renata Lech

Protokolant: sekretarz sądowy Daria Bernacka

po rozpoznaniu w dniu 29 października 2021r. w Piotrkowie Trybunalskim

na rozprawie

sprawy z powództwa **K. S. (1) i W. S.**

przeciwko **Bankowi (...) Spółce Akcyjnej z siedzibą w W.**

o ustalenie nieważności umowy i zapłatę

1. stwierdza, iż umowa kredytu mieszkaniowego (...) nr 345/01/05/W zawarta w dniu 18 czerwca 2004r. pomiędzy powodami K. S. (1) i W. S. a pozwanym Bankiem (...) Spółką Akcyjną z siedzibą w W. jest nieważna w całości;
2. zasądza od pozwanego Banku (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w W. solidarnie na rzecz powodów K. S. (1) i W. S. kwotę 168.306,53 zł (sto sześćdziesiąt osiem tysięcy trzysta sześć złotych 53/100) z odsetkami ustawowymi za opóźnienie:
  - a) od kwoty 52.273,76 zł (pięćdziesiąt dwa tysiące dwieście siedemdziesiąt trzy złote 76/100) od dnia 5 czerwca 2019r. do dnia zapłaty,
  - b) od kwoty 35.771,17 zł (trzydzieści pięć tysięcy siedemset siedemdziesiąt jeden złotych 17/100) od dnia 23 września 2021r. do dnia zapłaty,
  - c) od kwoty 80.261,60 zł (osiemdziesiąt tysięcy dwieście sześćdziesiąt jeden złotych 60/100) od dnia 7 października 2021r. do dnia zapłaty
3. zasądza od pozwanego Banku (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w W. solidarnie na rzecz powodów K. S. (1) i W. S. kwotę 32.532,62 CHF (trzydzieści dwa tysiące pięćset trzydzieści dwa (...) 62/100) z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 7 października 2021r do dnia zapłaty;
4. oddala powództwo w pozostałej części;
5. zasądza od pozwanego Banku (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w W. solidarnie na rzecz powodów K. S. (1) i W. S. kwotę 1.000,00 zł (jeden tysiąc złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu.

Sygn. akt I C 1277/19

UZASADNIENIE

W pozwie z dnia 31 maja 2019 roku powodowie **K. S. (1) i W. S.** skierowanym do Sądu Okręgowego w Sieradzu przeciwko **Bankowi (...) Spółce Akcyjnej z siedzibą w W.** wnosili o:

- stwierdzenie nieważności umowy o M. Dom nr 345/01/05/W z dnia 17 lutego 2005r. zawartej pomiędzy stronami;
- zasądzenie od pozwanego Bank (...) S.A. z siedzibą w W., na rzecz powodów kwoty 52.273,76 PLN wraz z odsetkami ustawowymi tytułem zwrotu nienależnego świadczenia polegającego na bezprawnym pobraniu przez Bank (...) rat spłaty kredytu hipotecznego oraz innych należności związanych z umową kredytową o M. Dom nr 345/01/05/W z dnia 17.02.2005 r. (**„roszczenie główne”**),
- **ewentualnie** ustalenie braku związania powodów umową M. Dom nr 345/01/05/W z dnia 17.02.2005 r. pomiędzy stronami w zakresie klauzul przeliczenia wartości transz kredytu i wysokości rat kredytu oraz zobowiązanie pozwanego do przedstawienia harmonogramu dalszych spłat rat kredytu udzielonego powodowi wraz z kwotą pozostałą do spłaty z pominięciem bezskutecznych klauzul indeksacyjnych w terminie 14 dni od uprawomocnienia się wyroku w niniejszej sprawie,
- zasądzenie od pozwanego, Bank (...) S.A. z siedzibą w W., na rzecz powodów, K. i W. S., kwoty 79.516,95 PLN (siedemdziesiąt dziewięć tysięcy pięćset szesnaście złotych, dziewięćdziesiąt pięć grosze) wraz z odsetkami ustawowymi tytułem zwrotu nienależnego świadczenia polegającego na bezprawnym pobraniu przez Bank (...) rat spłaty kredytu hipotecznego w zawyżonej wysokości, (**„roszczenie ewentualne ”**),
- zasądzenie od pozwanego na rzecz powodów kosztów procesu i kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu powodowie podnosili, iż w dniu 17 lutym 2005 r. strony zawarły umowę kredytu hipotecznego pod nazwą „umowa o M. Dom” nr 345/01/05/W, indeksowanego do franka szwajcarskiego ((...)). Pozwany udzielił powodom kredytu w kwocie 212 060,30 PLN. Wartość kredytu została ustalona wyłącznie w walucie polskiej i taka została zapisana w umowie. W umowie brak jest zapisu, w którym wartość kredytu byłaby wyrażona w innej walucie. Kwota kredytu, określona i zapisana w złotych polskich została przekazana na rachunek bankowy powodów prowadzony w złotych polskich. W umowie zapisano, iż kwota 212 060,30 PLN stanowi równowartość sumy (...) zgodnie z kursem kupna (...) wg tabeli Kursów Walut Banku (...), tymczasem kredytobiorca ma obowiązek spłaty w/w kwoty kredytu wyłącznie w walucie polskiej w kwocie stanowiącej równowartość sumy (...) zgodnie z kursem sprzedaży (...) wg tabeli Kursów Walut Banku (...). Kredyt miał zostać przeznaczony na nabycie działki budowlanej z niedokończoną budową, dokończenie budowy domu oraz cel konsumpcyjny.

Po otrzymaniu kredytu powodowie zaczęli spłacać kredyt bezpośrednio w PLN, indeksowany według Tabeli Kursów Walut Banku (...). W umowie wpisano, iż kwota 212 060,30 PLN stanowi równowartość sumy (...) zgodnie z kursem kupna (...) wg tabeli Kursów Walut Banku (...). Jak duże dodatkowe wynagrodzenie z tytułu spreadu czerpał Bank (...) o powyższym świadczą - w ocenie powodów - kursy (...) Banku (...) w dniu zaciągnięcia przez powodów kredytu: kurs 1 CHF wg M. Bank wynosił 2.5035 PLN (kurs kupna (...)) i 2,6584 PLN (kurs sprzedaży). Powodowie byli zmuszeni do spłat kredytu w zawyżonych wysokościach wraz ze spreadem przez okres ponad 7 lat, gdyż zgodnie z umową powód miał obowiązek spłaty kwoty kredytu wyłącznie w walucie polskiej w kwocie stanowiącej równowartość sumy (...) zgodnie z kursem sprzedaży (...) wg tabeli Kursów Walut Banku (...). Dopiero ustawa antyspreadowa obowiązująca od 26 sierpnia 2011 r dała konsumentom możliwość spłat zobowiązań bezpośrednio we frankach szwajcarskich. Do tego czasu zgodnie z umową kredytobiorca miał obowiązek spłaty kwoty kredytu wyłącznie w walucie polskiej w kwocie stanowiącej równowartość sumy (...) zgodnie z kursem sprzedaży (...) wg tabeli Kursów Walut Banku (...). Pozwany ustalał kurs kupna i sprzedaży wg siebie tylko znanych kryteriów, kształtując wielkość zysków z różnicy między kursem zakupu a sprzedaży arbitralnie i jednostronnie. Powodowie nie mieli na to najmniejszego wpływu i w żaden sposób nie mógł się przed tym bronić. Co więcej umowa nie zawiera żadnych kryteriów, wzorców etc., którymi pozwany winien się kierować się kształtując swój własny kurs zakupu i sprzedaży (...). Powodowie rozpoczęli spłatę w (...) po powzięciu informacji, że jest to dozwolone w okolicy przełomu 2011 i 2012 roku. Istotnym jest fakt, iż M. Bank

nie informował kredytobiorców, że jest taka możliwość. W ocenie powodów przedmiotowa umowa kredytowa o M. Dom nr 345/01/05/W z dnia 17.02.2005 r. zawiera klauzule waloryzacyjne, które winny być uznane za niedozwolone i zakazane do stosowania.

Powodowie wskazali, iż posiadają interes prawny w stwierdzeniu nieważności umowy kredytu.

Podnieśli zarzut sprzeczność umowy z art. 69 ust. 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe (tekst jednolity: Dz. U. z 2018 r. poz. 2187 ze zmianami) i art. 358¹ § 2 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny (tekst jednolity: Dz. U. z 2018 r. poz. 1025 ze zmianami). Wskazali, iż zgodnie z art. 69 ust. 1 Prawa Bankowego „Istota kredytu sprowadza się zatem do udzielenia przez bank określonej kwoty kredytu, a następnie spłaty kredytu w tej samej kwocie przez kredytobiorcę wraz z odsetkami i prowizją. Sformułowanie „zwrot kwoty wykorzystanego kredytu” w sposób jednoznaczny wyklucza możliwość spłaty wyższej kwoty kredytu, ponad kwotę faktycznie udostępnioną kredytobiorcy i przez niego wykorzystaną. Tym bardziej, że korzystanie z kredytu odbywało się w PLN. **Powodowie kwestionują postanowienia dotyczące metody i terminu ustalania kursu wymiany walut.** Wskazali, iż w szczególności za niezgodne z ww. regulacją należy uznać takie postanowienia umowy kredytu, jak §. 2 ust. 1 i ust. 2. Umowa zakłada, iż bank udzieli kredytu - 212 060,30 PLN co stanowi równowartość (...), zgodnie z kursem kupna (...) według Tabeli Kursów Walut Banku (...) (§. 2 ust. 1) tymczasem „Kredytobiorca zobowiązuje się spłacać w PLN, równowartość sumy w (...), wyliczonej z zastosowaniem kursu sprzedaży (...) z dnia płatności raty/kredytu według Tabeli Kursów Walut Banku (...)”. Tym samym, skoro sporne klauzule waloryzacyjne umożliwiają podwyższenie świadczenia głównego, a to jest to ewidentnie sprzeczne z art. 69 ust. 1 Prawa Bankowego to taka umowa kredytowa jest nieważna. Powyższe znajduje potwierdzenie w wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie z dnia 20 marca 2017 r (Sygn. Akt XXV1934/16). Pokreślić należy, iż już w wyroku z 30 kwietnia 2014 r. Europejski Trybunał Sprawiedliwości (Sygn. Akt C-26/13) stwierdził, że świadczenie kredytobiorcy polegające na obowiązku zapłaty różnicy kursowej nie można uznać za wynagrodzenie, któremu odpowiada jakiegokolwiek świadczenie banku. Należy podkreślić, że stosowane przez Bank (...) postanowienia umowne zastosowane w umowie z powodami zostały uznane przez Sąd Okręgowy w Warszawie Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów za niedozwolone I Sąd zakazał ich stosowania (sygn. akt XVII AmC 426/09).

Zdaniem powodów pozwany przed udzieleniem kredytu nie przedstawił ani rzeczywistego celu waloryzacji, ani mechanizmu w jaki sposób będzie ona realizowana. Powodowie wystawieni zostali na nieograniczone ryzyko walutowe i konieczność spłaty znacznie wyższych kwot. Kwestionowane postanowienia dotyczące indeksacji nie pełnią przy tym funkcji waloryzacyjnej, służą jedynie generowaniu dodatkowego zysku dla pozwanego.

Powodowie wskazali ponadto, iż **nie mieli rzeczywistego wpływu na treść zaproponowanej im umowy kredytowej w zakresie warunków abuzywnych (w szczególności zapisu o indeksacji)**. Sama treść umowy kredytu została sporządzona i zaproponowana przez Pozwanego, jako niepodlegająca negocjacji, na podstawie wzorca powszechnie stosowanego przez bank. Powodowie nie mieli też siłą rzeczy żadnego wpływu na treść Regulaminu Udzielania kredytów. Dokument ten sporządzany jest wyłącznie przez pozwanego, a znajdują się w nim kwestionowane przez powoda regulacje, dotyczące indeksacji.

Powodowie podnosili, iż kwestionowane postanowienia umowne są sprzeczne z dobrymi obyczajami oraz rażąco naruszają interes powodów będącego konsumentem, gdyż powodują rażącą dysproporcję praw i obowiązków umownych na niekorzyść konsumenta, jak również są nietransparentne. Jak wynika z kwestionowanych regulacji wzorca umowy, sposób ustalenia wartości kursu waluty (...) podawanych w Tabeli banku nie został w żaden sposób określony, postanowienia te są zatem całkowicie niejednoznaczne i nieprzejrzyste.

Wobec tego, iż kwestionowane postanowienia umowne dotyczą głównych świadczeń stron, kluczowych dla ważności całej umowy, prowadzą one - w ocenie powodów - do nieważności całej umowy. Wskazali ponadto, iż objęte pozwem roszczenia nie są przedawnione. (k.3-14, k. 70-71).

Postanowieniem z dnia 14 sierpnia 2019 roku Sąd Apelacyjny w Łodzi wyznaczył do rozpoznania niniejszej sprawy jako właściwy Sąd Okręgowy w Piotrkowie Trybunalskim (k. 34).

W piśmie procesowym z dnia 22 stycznia 2020r. (k. 70-72) powodowie dokonali rozszerzenia powództwa i wnosili dodatkowo:

1. ***odnośnie roszczenia głównego w zakresie żądania zapłaty o zasądzenia od pozwanego Bank (...) S.A. z siedzibą w W. na ich rzecz kwoty 48.689,50 PLN*** wraz z należnymi odsetkami ustawowymi od dnia wymagalności każdej raty miesięcznej, począwszy od dnia spłaty przez powodów całości udostępnionej przez pozwanego kwoty, tj. od dnia 3 lutego 2017r., tytułem zwrotu nienależnego świadczenia polegającego na bezprawnym pobraniu przez Bank (...) rat spłaty kredytu hipotecznego oraz innych należności związanych z umową kredytową o M. Dom nr 345/01/05/W z dnia 17.02.2005 r. (***„roszczenie główne”***),

2. ***odnośnie roszczenia ewentualnego w zakresie żądania zapłaty o zasądzenie od pozwanego, Bank (...) S.A. z siedzibą w W., na ich rzecz kwoty 73.592,99 PLN*** wraz z należnymi odsetkami ustawowymi od dnia wymagalności każdej raty miesięcznej, począwszy od dnia 3 maja 2009 r., tytułem zwrotu nienależnego świadczenia polegającego na bezprawnym pobraniu przez Bank (...) rat spłaty kredytu hipotecznego w zawyżonej wysokości, (***„roszczenie ewentualne ”***).

W piśmie procesowym z dnia 15 września 2021r. (k. 866-869) powodowie dokonali rozszerzenia powództwa i wnosili dodatkowo:

1. ***odnośnie roszczenia głównego w zakresie żądania zapłaty o zasądzenia od pozwanego Bank (...) S.A. z siedzibą w W. na ich rzecz kwoty 88.044,93 PLN*** wraz z należnymi odsetkami ustawowymi od dnia wymagalności każdej raty miesięcznej, począwszy od dnia spłaty przez powodów całości udostępnionej przez pozwanego kwoty, tj. od dnia 3 marca 2018r., tytułem zwrotu nienależnego świadczenia polegającego na bezprawnym pobraniu przez Bank (...) rat spłaty kredytu hipotecznego oraz innych należności związanych z umową kredytową o M. Dom nr 345/01/05/W z dnia 17.02.2005 r. (***„roszczenie główne”***),

2. ***odnośnie roszczenia ewentualnego w zakresie żądania zapłaty o zasądzenie od pozwanego, Bank (...) S.A. z siedzibą w W., na ich rzecz kwoty 134.862,16 PLN*** wraz z należnymi odsetkami ustawowymi od dnia wymagalności każdej raty miesięcznej, począwszy od dnia 3 kwietnia 2005r., tytułem zwrotu nienależnego świadczenia polegającego na bezprawnym pobraniu przez Bank (...) rat spłaty kredytu hipotecznego w zawyżonej wysokości, (***„roszczenie ewentualne ”***).

W piśmie procesowym z dnia 29 września 2021r. (k. 901-903) powodowie dokonali kolejnego rozszerzenia powództwa i wnosili ostatecznie:

1. ***odnośnie roszczenia głównego w zakresie żądania zapłaty o zasądzenia od pozwanego Bank (...) S.A. z siedzibą w W. na ich rzecz kwoty 168.306, (...) .532,62 CHF*** wraz z należnymi odsetkami ustawowymi od dnia wymagalności każdej raty miesięcznej, począwszy od dnia spłaty przez powodów całości udostępnionej przez pozwanego kwoty, tj. od dnia 3 lipca 2017r., tytułem zwrotu nienależnego świadczenia polegającego na bezprawnym pobraniu przez Bank (...) rat spłaty kredytu hipotecznego oraz innych należności związanych z umową kredytową o M. Dom nr 345/01/05/W z dnia 17.02.2005 r. (***„roszczenie główne”***),

2. ***ewentualnie zasądzenie kwoty 88 044,93 PLN*** wraz z należnymi odsetkami ustawowymi od dnia wymagalności każdej raty miesięcznej, począwszy od dnia spłaty przez Powodów całości udostępnionej przez Pozwanego kwoty, tj. od dnia 3 lipca 2017 r., tytułem zwrotu nienależnego świadczenia polegającego na bezprawnym pobraniu przez Bank (...) nadpłaconych przez Powodów rat spłaty kredytu hipotecznego oraz innych należności związanych z umową kredytową o M. Dom nr 345/01/05/W z dnia 17.02.2005 r. (***„roszczenie główne”***).

Pozwany Bank (...) S.A. Spółka Akcyjna z (...) w W. reprezentowany przez pełnomocnika radcę prawnego E. K. nie uznał żądania pozwu i wniósł o oddalenie powództwa zarówno w wersji pierwotnej, jak i po rozszerzeniu powództwa oraz o zasądzenie kosztów procesu. Pozwany zakwestionował roszczenie tak co do zasady, jak i wysokości.

Strona pozwana zaprzecza wszystkim powyższym twierdzeniom strony powodowej za wyjątkiem faktu zawarcia przez strony Umowy Kredytu, wypłacenia i indeksowania kwoty kredytu do (...), a następnie spłacania przez Powoda kredytu na zasadach określonych w Umowie Kredytu.

Pozwany nie zgadza się z argumentacją zaprezentowaną przez powodów, wskazując, że umowa kredytu zawarta z powodami pozostaje w całości w mocy, w szczególności jej postanowienia zgodne są z art. 69 ust. 1 i 2 Prawa bankowego oraz z art. 353¹ Kodeksu cywilnego, nadto umowa kredytu nie zawiera postanowień bezskutecznych, a powodowi nie przysługuje zwrot jakichkolwiek kwot.

Pozwany przedstawił swoje stanowisko procesowe i podnosił, iż kredyt objęty przedmiotową umową jest kredytem walutowym. Obieg środków finansowych, jaki towarzyszy zawarciu i wykonywaniu kredytu indeksowanego do (...) wyklucza możliwość zakwalifikowania go jako kredytu złotowego. Kredyt oprocentowany jest stawką LIBOR, czyli stawką właściwą dla kredytów walutowych, zwyczajowo niższą niż stawka WIBOR stosowana dla kredytów złotych.

Pozwany wskazał, iż powodowie dobrowolnie zrezygnowali z zaciągnięcia kredytu w PLN. Decyzję o zaciągnięciu kredytu indeksowanego do (...) powód podjęli w pełni świadomie, będąc poinformowanym przez pozwanego o ryzykach z tym związanych, uznając iż potencjalne ryzyko jest mniejsze niż możliwe do uzyskania korzyści wynikające z niższego oprocentowania.

Zdaniem pozwanego umowa kredytu indeksowanego mieści się w konstrukcji umowy kredytu wskazanej w art. 69 Prawa bankowego. Ustawa antyspreadowa z 2011 roku wyeliminowała nawet potencjalnie niedozwolony charakter klauzul indeksacyjnych. Nawet gdyby uznać, że bezskuteczne jest zawarte w umowie kredytu odesłanie do kursów publikowanych w Tabeli Kursów (tj. bezskuteczny jest miernik indeksacji), nie oznacza to upadku całego mechanizmu indeksacji. Zgodnie z art. 385¹ § 2 k.c. umowa kredytu obowiązuje bowiem w pozostałym zakresie, tj. skuteczne są wszystkie jej postanowienia poza odesłaniem do Tabeli Kursów, w szczególności w mocy pozostaje sama normatywna treść nakazująca indeksowanie kredytu powoda do (...).

W przypadku uznania, że odesłanie do Tabeli Kursów jest abuzywne, zadaniem Sądu jest odczytanie treści normatywnej pozostałej części umowy, która pozostała w mocy. Treść czynności prawnej ustala się przy tym nie tylko poprzez odwołanie do jej literalnej treści, ale również do wykładni oświadczeń woli (art. 65 § 2 k.c.), a także zasad współzycia społecznego czy zwyczajów (art. 56 k.c.). Zdaniem pozwanego, w przypadku uznania za abuzywne odesłania do Tabeli Kursów, indeksacja powinna zostać dokonana przy zastosowaniu miernika zgodnego z zasadami współzycia społecznego, a zarazem opartego na zwyczaju. W ocenie pozwanego takim obiektywnym miernikiem jest kurs rynkowy (nie sposób jest wywodzić, że zastosowanie kursu rynkowego godzi w interes konsumenta).

Kursy wskazane w Tabeli Kursów (tj. kursy stosowane przy indeksacji kredytu) były i są nadal kursami rynkowymi, taki też rynkowy kurs został zastosowany do indeksowania kredytu powoda do (...), na co pozwany zgłosił w niniejszym postępowaniu szereg dowodów, w tym dowód z opinii biegłego. Stwierdzając, że kurs zastosowany do indeksacji kredytu powoda do (...) był kursem rynkowym, w konsekwencji za prawidłowe należy też uznać dotychczasowe rozliczenia stron, co skutkuje koniecznością oddalenia powództwa w całości.

Z punktu widzenia zasad współzycia społecznego niedopuszczalne jest przerzucanie skutków niekorzystnych dla powodów zmian na rynku walutowym na pozwanego oraz tych

kredytobiorców, którzy kierując się większą ostrożnością niż powód wybrali kredyt złotowy. Brak jest zatem podstaw do wzruszania łączącej strony umowy kredytu po ponad dekadzie od jej zawarcia w oparciu o zarzuty, których rzeczywistym podłożem są aktualne kalkulacje ekonomiczne powoda.

Z ostrożności procesowej pozwany podnosi również zarzut przedawnienia części roszczenia powoda. Nie budzi wątpliwości, że miesięczne raty uiszczane przez powoda stanowią świadczenia okresowe, które zgodnie z art. 118 k.c. przedawniają się z terminem trzech lat. Przedawnione jest więc roszczenie powoda za okres wcześniejszy, niż trzy lata liczone wstecz od dnia wytoczenia powództwa.

Wszystkie świadczenia spełnione przez powoda mają swoją podstawę w łączącej strony umowie kredytu. Po stronie pozwanego nie wystąpiło wzbogacenie. Nawet gdyby brak było podstawy prawnej świadczenia, a po stronie pozwanego wystąpiło wzbogacenie, to w niniejszej sprawie Powód nie może domagać się zwrotu spełnionych świadczeń z uwagi na treść art. 411 pkt 1 i 2 k.c. Powód posiadał zdolność kredytową do zaciągnięcia kredytu zarówno w walucie obcej, jak również w złotówkach. Możliwość zaciągnięcia kredytu złotowego nie zainteresowała jednak powoda, który zdecydował się ponieść ryzyko walutowe i wybrał ofertę kredytu indeksowanego do (...). Tym samym doszło do indywidualnego uzgodnienia z powodem mechanizmu indeksacji. Postanowienia umowy kredytu były przedmiotem indywidualnych uzgodnień pomiędzy stronami. To z inicjatywy powoda w umowie kredytu została zamieszczona klauzula indeksacyjna. Decyzję o zaciągnięciu kredytu indeksowanego do (...) powód podjął w pełni świadomie, uznając że ryzyko walutowe jest mniejsze niż możliwe do uzyskania korzyści (k.102-183 v., k. 463-482).

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 17 lutym 2005 r. strony zawarły umowę kredytu hipotecznego pod nazwą „umowa o M. Dom” nr 345/01/05/W, indeksowanego do franka szwajcarskiego (...). Pozwany udzielił powodowi kredytu w kwocie 212 060,30 PLN.

Stosownie do zapisu § 2 ust.1 umowy Bank udzielił Kredytobiorcy kredytu w wysokości: 212.060,30 PLN, (dwieście dwanaście tysięcy sześćdziesiąt i 30/100 złotych polskich), co stanowi równowartość S. (...), zgodnie z kursem kupna (...) według Tabeli Kursów Walut Banku (...) z daty uruchomienia kredytu, a Kredytobiorca zobowiązuje, się do jego wykorzystania zgodnie z warunkami Umowy.

Zgodnie z § 2 ust.2 umowy kredytowej Kredytobiorca zobowiązał się spłacić w PLN, równowartość sumy w (...) wyliczonej zgodnie z ust. 1 z zastosowaniem kursu sprzedaży (...) z dnia płatności raty kredytu/pożyczki według Tabeli Kursów Walut Banku (...).

§ 3 ust.1 umowy stanowi, iż kredyt przeznaczony jest na: 1) nabycie działki budowlanej z niedokończoną budową - kwota 130 000,00 PLN; 2) dokończenie budowy domu - kwota 70 000,00 PLN; 3) cel konsumpcyjny - kwota 11 000,00 PLN Pozostała kwota - prowizja bankowa.

Bank udzielił kredytu na okres od 17 lutego 2005r. do 17 lutego 2030r. - § 4 umowy.

Kredyt miał zostać przeznaczony na nabycie działki budowlanej z niedokończoną budową, dokończenie budowy domu oraz cel konsumpcyjny. Po otrzymaniu kredytu powodowie zaczęli spłacać kredyt bezpośrednio w PLN, indeksowany według Tabeli Kursów Walut Banku (...). W umowie wpisano, iż kwota 212 060,30 PLN stanowi równowartość sumy (...) zgodnie z kursem kupna (...) wg tabeli Kursów Walut Banku (...). W dniu zaciągnięcia przez powodów kredytu: kurs 1 CHF wg M. Bank wynosił 2.5035 PLN (kurs kupna (...)) i 2,6584 PLN (kurs sprzedaży).

(dowód: „umowa o M. Dom” nr 345/01/05/W zawarta w dniu 17 lutego 2005 roku k.10-15, nagranie audio-video z dnia 29 października 2021 roku zeznania powoda W. S. 01:36:22-01:45:28 k.933, 933 v., 01:49:30-01:50:20 k.933 v., zeznania powódki K. S. (1) 01:58:11-01:58:25 k.934)

Integralną część umowy stanowił Regulamin kredytowania osób fizycznych w ramach usług bankowości hipotecznej w Banku (...) S.A.

Zgodni z zapisem § 8 ust. 3 Regulamin Kredytowania Osób Fizycznych w (...) Banku (...) S.A. w przypadku kredytu indeksowanego kursem waluty obcej rata spłaty obliczana jest wg kursu sprzedaży dewiz, obowiązującego w Banku na podstawie obowiązującej w Banku (...) z dnia spłaty.

W przypadku kredytu indeksowanego kursem waluty obcej, Bank w następnym dniu po upływie terminu wymagalności kredytu, dokonuje przewalutowania całego wymagalnego zadłużenia na PLN, z zastosowaniem aktualnego kursu sprzedaży dewiz określonego przez Bank w Tabeli Kursów Walut Obcych (§ 9 ust. 4 Regulaminu).

W przypadku kredytu indeksowanego kursem waluty obcej kwota wcześniejszej spłaty jest obliczana wg kursu sprzedaży dewiz obowiązującego w Banku na podstawie obowiązującej w Banku (...) z dnia realizacji, wskazanego przez kredytobiorcę w dyspozycji o dokonanie wcześniejszej spłaty. Prowizja za wcześniejszą spłatę ustalana jest od kwoty wcześniejszej spłaty, przeliczonej wg kursu sprzedaży dewiz na podstawie obowiązującej w Banku (...) z dnia realizacji wcześniejszej spłaty (§ 10 ust. 4 i 5 Regulaminu).

Przewalutowanie kredytu następuje wg kursów kupna dewiz na podstawie obowiązującej w Banku (...) w przypadku zmiany waluty z PLN na walutę obcą oraz wg kursu sprzedaży na podstawie obowiązującej w Banku (...) w przypadku zmiany waluty z waluty obcej na PLN (§ 11 ust. 4 Regulaminu).

W przypadku kredytu indeksowanego kursem waluty obcej prowizja za podwyższenie kwoty kredytu ustalana jest od kwoty podwyższenia, przeliczonej wg kursu sprzedaży dewiz na podstawie obowiązującej w Banku (...) (§12 ust. 3 Regulaminu).

W przypadku kredytu indeksowanego kursem waluty obcej dla odnowienia zabezpieczeń kredytu stosuje się kurs sprzedaży dewiz obowiązujący w dniu odnowienia zabezpieczenia na podstawie obowiązującej w Banku (...) (§13 ust. 4 Regulaminu).

(dowód: Regulamin Kredytowania Osób Fizycznych w (...) Banku (...) S.A., k. 213-231)

Strony podpisały następujące aneksy do tej umowy:

Pierwszy Aneks został zawarty 30 czerwca 2006 roku był to Aneks nr (...) na mocy, którego zmniejszona została wysokość marży z 2,00 p.p. do 1,70 p.p.

Aneks nr (...) został zawarty 8 lutego 2008 roku również dotyczył zmniejszenia wysokości marży tym razem do 1,50 p.p.

Aneksem nr (...) dokonano zmian w „Warunkach dodatkowych do Umowy o MilleKredyt Dom nr 345/01/05/W” w odniesieniu do zabezpieczenia Umowy Kredytu.

Na mocy Aneksu nr (...) zwanego 7 kwietnia 2014 roku powodowie zobowiązali się do spłaty rat kredytu bezpośrednio w walucie obcej (...), tym samym mogli oni samodzielnie dokonywać zakupu waluty (...).

(dowód: aneksy do „umowy o M. Dom” nr 345/01/05/W zawartej w dniu 17 lutego 2005 roku, k.199, 200, 201, 202)

Powodowie byli zainteresowani kredytem złotówkowym. Otrzymali informację, że nie posiadają zdolności kredytowej w złotych polskich i udzielono im informacji, że najkorzystniejszym dla nich rozwiązaniem będzie kredyt we frankach szwajcarskich. Nie mieli świadomości, że wzrost kursu (...) spowoduje nie tylko wzrost raty odsetkowej, ale także kapitałowej, nie posiadali wiedzy na temat ryzyka związanego z zaciągnięciem kredytu.

Przedstawiciele banku zapewniali, że frank szwajcarski jest stabilną walutą, że wahania kursu mogą być minimalne.

(dowód: nagranie audio-video z dnia 29 października 2021 roku zeznania powoda W. S. 01:36:22-01:45:28 k.933, 933 v., 01:49:30-01:50:20 k.933 v., zeznania powódki K. S. (1) 01:58:11-01:58:25 k.934)

Przy zawieraniu umów kredytowych pracownicy pozwanego banku posługiwali się przygotowywanymi przez centralę standardowymi formularzami. (...) szczegółowych na temat kredytów udzielali doradcy klienta. Klient otrzymywał w pierwszej kolejności informację o kredycie złotówkowym, a następnie o kredycie w innej walucie. W czasie, gdy zawierana była przedmiotowa umowa kredytowa, była ogromna różnica między kredytem w PLN a w (...), zarówno w zakresie wysokości raty, czy poziomu odsetek.

Znacznie korzystniejszy, w tym także w zakresie ustalania zdolności kredytowej, był kredyt w (...). Mało który klient brał pod uwagę możliwość drastycznego wzrostu kursu waluty, klienci nie interesowali się ryzykiem walutowym. Kredytobiorca nie miał możliwości negocjowania kursu franka szwajcarskiego, nie był o tym informowany.

Przed podpisaniem umowy klient miał możliwość zapoznania się z projektem umowy. Klientowi był także przekazywany regulamin udzielania kredytu. Powodowie podpisali taki regulamin.

(dowód: nagranie audio-video z dnia 29 października 2021 roku zeznania świadka K. S. (2) 01:04:59-01:13:03 k.932 v., 01:29:21- 01:31:06 k.933, regulamin kredytowania osób fizycznych w ramach usług bankowości hipotecznej w Banku (...) S.A. k.213-231 v.,)

Splacane przez powodów raty do dnia 30 kwietnia 2020 roku posiadały wyższą wartość niż wtedy, gdyby kredyt był splacany w złotych. Stan ten był spowodowany wzrostem kursu walutowego złotego do franka szwajcarskiego. Na przestrzeni lat 2005-2020 kurs złotego do franka szwajcarskiego wzrósł 1,5 krotnie. Wzrost kursu walutowego był czynnikiem niezależnym od udzielających kredytu bankowego indeksowanego do waluty obcej. Ryzykiem wzrostu lub spadku kursu walutowego są objęci kredytobiorcy. W momencie podpisywania umowy kredytowej kredytobiorca wyrażając zgodę na indeksację kredytu do waluty obcej przejmuje też na siebie ryzyko wahań kursu walutowego dewiz.

Wyliczenie łącznej wartości rat kredytu (kapitału i odsetek), które powodowie zobowiązani byłiby uiścić na rzecz pozwanego do dnia 30 kwietnia 2020 roku przy założeniu, że:

- nie są oni związani umową kredytu w zakresie klauzuli indeksacyjnej,**
- początkowe saldo kredytu wynoszące 212.060,30 PLN nie uległo indeksacji do waluty (...),**
- kredyt podlega spłacie w ratach wskazanych w umowie kredytu.**

Na podstawie powyższych założeń należy uznać, że do dnia 30 kwietnia 2020 roku Kredytobiorca byłby zobowiązany uregulować 165.543,35 zł, w tym 115.830,74 zł kapitału udzielonego kredytu i 49.712,61 zł odsetek.

Wyliczenia kwoty różnicy pomiędzy łączną wysokością rat kapitałowo - odsetkowych faktycznie uiszczonych przez powodów na podstawie umowy kredytu, a łączną wysokością rat kredytu (kapitału i odsetek), które powodowie zobowiązani byliby uiścić na rzecz pozwanego do dnia 30 kwietnia 2020 roku przy założeniu, że:

- nie są oni związani umową kredytu w zakresie klauzuli indeksacyjnej,**
- początkowe saldo kredytu wynoszące 212.060,30 PLN nie uległo indeksacji do waluty (...),**
- kredyt podlega spłacie w ratach wskazanych w umowie kredytu.**

Na podstawie powyższych założeń został opracowany harmonogram spłaty pożyczki łącznie z wyliczeniem różnic wynikających z założeń pytania Nr 1 i rzeczywiście uregulowanych rat kredytu. Na bazie podstawowego harmonogramu został opracowany harmonogram, który uwzględnia zmienną stopę oprocentowania WIBOR 3M powiększonego o marżę stałą zgodnie z założeniami wskazanymi w pytaniu 2 dotyczącymi oprocentowania kapitału. Harmonogram został opracowany przy założeniu, że kredyt jest spłacany w złotych.

Na podstawie opracowanych zestawień należy ustalić, że przy założeniach wynikających z pytania Nr 2 kredytobiorca posiadał do dnia 30 kwietnia 2020 roku nadpłacone raty kredytowe w łącznej wysokości 61.617,27 zł. Łączna nadpłata obejmowała nadpłatę z tytułu rat kapitałowych w wysokości 63.675,66 zł oraz niedopłatę z tytułu rat odsetkowych w wysokości 2 058,38 zł. Stan ten był spowodowany wzrostem kursu walutowego złotego do franka szwajcarskiego.

(dowód: opinia biegłego sądowego mgr ekonomii M. P. k.766-798)

W okresie od zawarcia umowy do dnia 7 września 2021r. powodowie spłacili na rzecz pozwanego z tytułu realizacji przedmiotowej umowy kredytowej łącznie kwotę 168.306,53 PLN i 32.532,62 CHF.

(dowód: wykaz spłaconych należności, k. 72-87, k. 871-882, k. 904, zestawienie transakcji, k. 248-266)

Dokonując powyższych ustaleń faktycznych Sąd oparł się przede wszystkim na przedłożonych przez stronę powodową dokumentach, tj. umowy kredytowej, aneksach do umowy kredytowej, regulaminie udzielania kredytu oraz zeznaniach powodów, którym Sąd uznał za w pełni wiarygodne.

Świadkowie: J. C. i A. P. zaprezentowali teoretyczną wiedzę odnośnie tego, jak powinna wyglądać procedura zawierania kredytów denominowanych, nie brali udziału przy zawieraniu umowy kredytowej przez powodów, przedstawili jakie obowiązki leżały po stronie osoby reprezentującej bank w spotkaniach z klientami w zakresie kredytów indeksowanych, nie znają przebiegu rozmów z powodami w sprawie kredytu. Przedstawili jedynie teoretyczną wiedzę odnośnie tego, jak powinna wyglądać procedura zawierania kredytów denominowanych. Dlatego ich zeznania nie miały wpływu na ostateczne rozstrzygnięcie niniejszej sprawy.

Świadek K. S. (2) podpisywał umowę z powodami jednakże nie brał udziału w samych negocjacjach nad umową i nie posiada wiedzy na temat tego jakie informacje zostały przekazane powodom. W/w świadek wskazał jedynie, iż kredytobiorca nie miał możliwości negocjowania kursu franka szwajcarskiego, nie był o tym informowany. Przed podpisaniem umowy klient miał możliwość

zapoznania się z projektem umowy. Klientowi był także przekazywany regulamin udzielania kredytu. Również świadek N. M. nie posiada takiej wiedzy na temat tego jakie informacje zostały przekazane powodom, dlatego zeznania tegoż świadka zostały pominięte.

Sąd uznał, iż opinia biegłej z zakresu finansów i (...) jest rzeczowa, kategoriowa, wystarczająco wyjaśnia zagadnienia wymagające wiadomości specjalnych, nie została także skutecznie zakwestionowana przez żadną ze stron procesu. Sąd uznał natomiast za zbędne przeprowadzanie dowodu z opinii uzupełniającej biegłego z zakresu finansów i bankowości, gdyż jego przeprowadzenie doprowadziłoby tylko i wyłącznie do przedłużenia postępowania w sprawie zaś wszystkie zagadnienia sporne będące przedmiotem postępowania zostały wyjaśnione w oparciu o zgromadzony w sprawie materiał dowodowy zaoferowany przez obie strony postępowania i pominął dowód z zeznań świadków: K. M. i J. S., którzy nie stawili się na terminie rozprawy, nie brali udziału przy zawieraniu umowy, zatem przedstawiłyby jedynie teoretyczną wiedzę odnośnie tego, jak powinna wyglądać procedura zawierania kredytów denominowanych. Dlatego ich zeznania nie miałyby wpływu na ostateczne rozstrzygnięcie niniejszej sprawy.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Powództwo zasługuje na uwzględnienie w całości.

Umowa kredytu hipotecznego zawarta pomiędzy stronami była umową kredytu tzw. indeksowanego. Umowa kredytu indeksowanego stanowi szczególny rodzaj umowy kredytu bankowego, w której kredyt zostaje udzielony i wypłacony w walucie polskiej, a rozliczany w walucie obcej. Strony umawiają się bowiem, że kwota kapitału kredytu wyrażono początkowo w walucie polskiej zostanie – w drodze indeksacji – przeliczona na walutę obcą i oprocentowana w sposób właściwy dla tej waluty. W związku

z tym w miejsce pierwotnego zobowiązania do zwrotu wskazanej w umowie kwoty wyrażonej w złotych powstaje zobowiązanie do zwrotu równowartości tej kwoty w walucie indeksacji. Zobowiązanie kredytobiorcy stanowi kwota wyrażona w walucie obcej i od tej kwoty naliczane są należne bankowi odsetki.

Powodowie zarzucali, że wprowadzony do umowy mechanizm indeksacji stanowi niedozwoloną klauzulę umowną. Powodowie żądali ustalenia nieważności umowy kredytowej wobec uznania, iż po wyeliminowaniu klauzul przeliczeniowych umowa nie może być wykonywana i jest w związku z tym nieważna oraz zwrotu jako nienależnego świadczenia całej kwoty przekazanej na rzecz pozwanego z tytułu spłaty rat kapitałowo-odsetkowych.

Pozwany Bank nie kwestionował faktu zawarcia z powodami umowy kredytu hipotecznego indeksowanego do (...) oraz posiadania przez nich statusu konsumentów. Negował jednak niedozwolony charakter mechanizmu indeksacji przewidzianego w umowie.

Dokonując oceny zasadności tak sprecyzowanego powództwa należy odnieść się do istoty łączącego strony stosunku prawnego wynikającego z umowy o kredyt indeksowany. W ocenie Sądu należy uznać, iż kredyt indeksowany jest sprzeczny z właściwością (naturą) stosunku prawnego i zasadami współżycia społecznego. W przedmiotowej umowie połączono stosunek prawny wynikający z art. 69 Prawa bankowego – regulacja umowy kredytu z klauzulą waloryzacyjną określoną w art. 358¹ § 2 k.c. Sprzeczne z właściwością - naturą stosunku zobowiązaniowego są zasady ustalania zobowiązania kredytobiorcy oraz zasady ustalania jego świadczenia. Wprowadzenie indeksacji do umowy kredytowej doprowadziło do umieszczenia w umowie elementów niedoregulowanych, nieweryfikowanych. W przedmiotowej umowie kredytowej kwota kredytu dla pozwanego stanowi inną wartość i jest określona inną walutą niż kwota kredytu dla konsumenta. Kwota kredytu dla pozwanego jest określona nominalnie i znana w momencie podpisywania umowy. Kwota kredytu - zobowiązanie konsumenta została jedynie pośrednio uregulowana w umowie (poprzez odwołanie do kursu kupna (...) z tabeli kursowej banku), nie jest znana w momencie podpisania umowy oraz nie wyznacza realnego maksymalnego pułapu wysokości zobowiązania kredytobiorcy w zakresie kwoty kapitału. Ostateczna wartość majątkowa zobowiązania kredytobiorcy jest określona dopiero w chwili spłaty kredytu. W

rzeczywistości zatem konsument nie zna wysokości swojego zobowiązania nie tylko w momencie podpisania umowy, ale także w momencie wypłaty transz kredytu i określenia kwoty zadłużenia w (...). Podanie kwoty zadłużenia w (...) nie oznacza bowiem, że konsument wiedział do czego jest zobowiązany. Mógł bowiem wykonywać to zobowiązanie jedynie przez zapłatę w PLN, która jest zmienna w czasie w zależności od kursu (...), ale też zależna od wyznaczonego przez bank kursu w Tabeli kursowej. Wobec powyższego zasadne jest twierdzenie powoda, iż przedmiotowa umowa nie określa zobowiązania kredytobiorcy, rzeczywistej kwoty kredytu, waluty kredytu i zasad spłaty kredytu. Powoduje to, iż umowa o kredyt indeksowany prowadzi do obejścia przepisów prawa bankowego, w szczególności art. 69 Prawa bankowego.

Kolejnym argumentem przemawiającym za uznaniem powództwa za uzasadnione jest zamieszczanie w umowie klauzul przeliczeniowych, które mają charakter postanowień niedozwolonych.

Kluczowe, kwestionowane przez powódca jako niedozwolone klauzule umowne, zapisy powyższej umowy zostały zawarte w § 2 ust. 1 i 2 umowy oraz § 8 ust. 3, § 9 ust. 4, § 10 ust. 4, § 10 ust. 5, § 11 ust. 4, § 12 ust. 3 oraz 13 ust. 4 regulaminu.

Ocena zasadności powództwa w niniejszej sprawie wymaga oceny powyższych zapisów umowy i regulaminu zawierających klauzule przeliczeniowe w kontekście normy z art. 385¹ § 1 k.c.

Zgodnie z powyższym przepisem postanowienia umowy zawieranej z konsumentem nie uzgodnione indywidualnie nie wiążą go, jeżeli kształtują jego prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy (niedozwolone postanowienia umowne). Nie dotyczy to postanowień określających główne świadczenie stron, w tym cenę lub wynagrodzenie, jeżeli zostały sformułowane w sposób jednoznaczny. Zgodnie z zapisem § 2 powyższego przepisu jeżeli postanowienie umowy zgodnie z § 1 nie wiąże konsumenta, strony są związane umową w pozostałym zakresie.

Powyższa regulacja prawna winna być przy tym interpretowana w sposób zgodny z prawem wspólnotowym, tj. przede wszystkim z Dyrektywą Rady 93/13/EWG z dnia 5 kwietnia 1993r. w sprawie nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich (Dz. U. UE L 1993/95/29). Z art. 3 i 5 dyrektywy Rady 93/13/EWG z dnia 5 kwietnia 1993 r. w sprawie nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich, a także z pkt 1 lit j i l oraz pkt 2 lit. b i d załącznika do tej dyrektywy wynika, że „do celów przestrzegania wymogu przejrzystości zasadnicze znaczenie ma kwestia, czy umowa wskazuje w sposób przejrzysty powody i specyfikę mechanizmu przeliczania waluty obcej, a także związek między tym mechanizmem a mechanizmem przewidzianym w innych warunkach dotyczących uruchomienia kredytu, tak aby konsument mógł przewidzieć, w oparciu o jednoznaczne i zrozumiałe kryteria, wpływające dla niego z tego faktu konsekwencje ekonomiczne”. Zwrot „w innych warunkach” oznacza, że w momencie zawarcia umowy, konsument powinien móc przewidzieć to, co będzie w momencie spłaty poszczególnych rat miesięcznych. Ocena świadomości konsumenta przy zawieraniu umowy jest możliwa jedynie w ramach kontroli incydentalnej, a wszelkie wątpliwości co do spełnienia przez bank wymogu przejrzystości powinny być interpretowane na korzyść konsumenta.

W świetle powyższych regulacji, aby określone postanowienie umowy mogło zostać uznane za „niedozwolone postanowienie umowne” (abuzywne, czy też nieuczciwe w rozumieniu dyrektywy 93/13), spełnione muszą zostać następujące warunki: 1) zawarcie umowy z konsumentem, 2) brak indywidualnego uzgodnienia postanowienia umownego, 3) postanowienie kształtuje prawa i obowiązki konsumenta w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy, 4) postanowienie sformułowane w sposób jednoznaczny nie dotyczy „głównych świadczeń stron”.

Dokonując analizy łączącej strony umowy kredytowej w ocenie Sądu należy przyjąć, że z uwagi na to, iż w wykonaniu opisanej wyżej umowy nie doszło do transferu wartości dewizowych, umowy łączącej strony nie można określić, jako umowy o kredyt walutowy. Kredyt udzielony powodom był kredytem indeksowanym, przy czym cała kwota została wypłacona w walucie polskiej, tj. 212.060,30 PLN. Pozwany przekazał powodom wskazaną kwotę PLN, stanowiącą równowartość określonej ilości franków szwajcarskich. Wartość ta była ustalona w odniesieniu do ceny

franka szwajcarskiego obowiązującej w banku w dniu wypłaty kredytu. Powodowie mieli natomiast spłacać kredyt w złotych polskich, według ceny sprzedaży franka szwajcarskiego, obowiązującej w banku w dniu wpłacenia konkretnej raty. Włączenie do postanowień umowy kredytu klauzul waloryzacyjnych skutkowało tym, że wysokość zobowiązania powodów (wyrażonego w walucie polskiej) została zmodyfikowana innym miernikiem wartości, przełamując zasady takie, jak nominalizm i określoność świadczenia. Uruchomienie kredytu nastąpiło w złotych polskich według kursu kupna, natomiast spłata kredytu ustalana była w oparciu o kurs sprzedaży. Zdaniem Sądu, takie zastrzeżenie zawarte w umowie stanowi nadto rodzaj ukrytej prowizji banku. Kredytobiorca zaciągając i spłacając kredyt, nawet tego samego dnia i przy niezmiennym kursie waluty, zobowiązany byłby bowiem do spłaty wyższej kwoty, aniżeli pożyczylby. Przyjęte w umowie stron klauzule przeliczeniowe nie wskazywały przy tym obiektywnych czynników ustalania kursu walutowego.

Bezspornym jest przy tym okoliczność, że powodowie zawierając umowę kredytową byli konsumentami według art. 22¹ k.c. Z okoliczności zawarcia umowy wynika, iż postanowienia umowy zawierające mechanizm przeliczeniowy nie zostały indywidualnie uzgodnione z kredytobiorcą. Umowę zawarto jako ramową, z wykorzystaniem wzorca banku. Sporne klauzule nie były przedmiotem negocjacji. Tymczasem kształtują prawa i obowiązki powodów w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając ich interesy, rozumiane, jako nieusprawiedliwiona dysproporcja praw i obowiązków. Zachowania stron stosunku prawnego, także w fazie poprzedzającej zawarcie umowy, powinny zaś uwzględniać takie wartości, jak: uczciwość, zaufanie, lojalność, rzetelność. Im powinny odpowiadać postanowienia umów, które kształtują prawa i obowiązki konsumenta. Cytowane wyżej klauzule nie pozwalają na realizację takich wartości (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 26 lipca 2017r., I ACa 143/17).

Sąd podziela przy tym w pełni argumentację zawartą w uzasadnieniu wyroku Sądu Najwyższego z dnia 27 lutego 2019r. w sprawie II CSK 19/18, gdzie Sąd Najwyższy wskazał, iż: „przyjmuje się, że postanowienie umowne jest sprzeczne z dobrymi obyczajami, jeżeli kontrahent konsumenta, traktujący go w sposób sprawiedliwy, słuszny i uwzględniający jego prawnie uzasadnione roszczenia, nie mógłby racjonalnie spodziewać się, iż konsument ten przyjąłby takie postanowienie w drodze negocjacji indywidualnych. Natomiast w celu ustalenia, czy klauzula rażąco narusza interesy konsumenta, należy wziąć przede wszystkim pod uwagę, czy pogarsza ona jego położenie prawne w stosunku do tego, które, w braku odmiennej umowy, wynikałoby z przepisów prawa, w tym dyspozytywnych (por. uzasadnienie uchwały składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 20 czerwca 2018 r., III CZP29/17, OSNC 2019, nr 1, poz. 2). Rażąco naruszenie interesów konsumenta oznacza nieusprawiedliwioną dysproporcję, na niekorzyść konsumenta praw i obowiązków wynikających z umowy, skutkujące niekorzystnym ukształtowaniem jego sytuacji ekonomicznej oraz jego nierzetelne traktowanie (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 3 lutego 2006 r., I CK 297/05, nie publ., z dnia 15 stycznia 2016 r., I CSK 125/15, OSNC -ZD 2017, nr 1, poz. 9; z dnia 27 listopada 2015 r., I CSK 945/14, nie publ., z dnia 30 września 2015 r., I CSK 800/14, nie publ., z dnia 29 sierpnia 2013 r. I CSK 660/12, nie publ.). Sporna umowa kredytu została zawarta przed zmianą ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. -Prawo bankowe (jedn. tekst: Dz. U. z 2018 r., poz. 2187) dokonaną ustawą z dnia 29 lipca 2011 r. (Dz. U. Nr 165, poz. 984), którą wprowadzono uregulowania, iż umowa o kredyt denominowany lub indeksowany do waluty innej niż waluta polska, powinna zawierać szczegółowe zasady określenia sposobów i terminów ustalania kursu wymiany walut, na podstawie którego w szczególności wyliczana jest kwota kredytu, jego transz i rat kapitałowo -odsetkowych oraz zasady przeliczania na walutę wypłaty albo spłaty kredytu (art. 69 ust. 2 pkt 4a pr. bank.) oraz, że w przypadku takich umów kredytu, kredytobiorca może dokonywać spłaty rat kapitałowo-odsetkowych bezpośrednio w tej walucie (art. 69 ust. 3 pr. bank.). W kredycie denominowanym kwota kredytu jest wyrażona w walucie obcej, a zostaje wypłacona w walucie krajowej według klauzuli umownej opartej na kursie kupna waluty obcej obowiązującym w dniu uruchomienia kredytu, zaś w przypadku kredytu indeksowanego, kwota kredytu jest podana w walucie krajowej, ale zostaje przeliczona na walutę obcą według klauzuli umownej opartej również na kursie kupna tej waluty obowiązującym w dniu uruchomienia kredytu. W obu rodzajach kredytu kredytobiorca jest zobowiązany spłacać raty w walucie krajowej na podstawie klauzuli przeliczeniowej zgodnie z bieżącym kursem sprzedaży waluty obcej określonym przez bank-kredytodawcę. W orzecznictwie Sądu Najwyższego w odniesieniu do kredytów zawieranych przed tą nowelizacją prawa bankowego zostało już wyjaśnione, że dopuszczalne jest zaciągnięcie zobowiązania kredytowego w walucie obcej z równoczesnym zastrzeżeniem, że wypłata i spłata kredytu będzie dokonywana w walucie krajowej, z tym że

tego rodzaju zastrzeżenie dotyczy wyłącznie sposobu wykonania zobowiązania, a zatem nie powoduje zmiany waluty wierzytelności (por. wyrok z dnia 25 marca 2011 r., IV CSK 377/10, nie publ. oraz z dnia 29 kwietnia 2015 r., VCSK 445/14, nie publ.). Jednak mechanizm ustalania przez bank kursów waluty, który pozostawia bankowi swobodę, jest w sposób oczywisty sprzeczny z dobrymi obyczajami i rażąco narusza interesy konsumenta, a klauzula, która nie zawiera jednoznacznej treści i przez to pozwala na pełną swobodę decyzyjną przedsiębiorcy w kwestii bardzo istotnej dla konsumenta, dotyczącej kosztów kredytu, jest klauzulą niedozwoloną w rozumieniu art. 385¹ § 1 k.c. (por. wyrok z dnia 22 stycznia 2016 r., I CSK 1049/14, nie publ.). Do celów przestrzegania przez przedsiębiorcę w stosunku do konsumenta wymagania przejrzystości zasadnicze znaczenie ma to, czy umowa wskazuje w sposób jednoznaczny powody i specyfikę mechanizmu przeliczania waluty, tak by konsument mógł przewidzieć, na podstawie transparentnych i zrozumiałych kryteriów, wynikające dla niego z tego faktu konsekwencje ekonomiczne (zob. uzasadnienie wyroku Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z dnia 30 kwietnia 2014 r., nr C -26/13, sprawa Árpád Kásler, Hajnalka Káslernè Rábai przeciwko OTP Jelzálogbank Zrt). Jak wyjaśnił Sąd Najwyższy indeksacja prowadząca do zmiany wysokości świadczenia zobowiązanego stanowi w istocie wariant waloryzacji sądowej, mając zatem zastosowania do niej przesłanki określone w art. 358¹ § 3 k.c. nakazujące rozważenie interesów stron i zasad współżycia społecznego w określaniu zmiany wysokości umownego świadczenia (por. uzasadnienie wyroku z dnia 1 marca 2017r., IV CSK 285/16, nie publ.).”

W ocenie Sądu nie można uznać za zgodnego z wymogami dobrej wiary postanowienia umowy stanowiącego podstawę do obciążenia ryzykiem kursowym kredytobiorcę, jeżeli taki kredytobiorca poprzez treść projektu umowy: nie został uświadomiony, że ze skorzystaniem z kredytu wiąże się nieograniczone i nieprzewidywalne ryzyko kursowe, które może doprowadzić do sytuacji, gdy spłata kredytu będzie przerastać możliwości ekonomiczne kredytobiorcy; nie zapoznał się z symulacją obrazującą wzrost kosztów obsługi spłaty kredytu i samego zadłużenia kredytowego w sytuacji silnej deprecjacji złotówki i wzrostu oprocentowania, aby mógł sobie uświadomić – w oparciu o konkretne liczby i kwoty – jakie grozić mu będzie zadłużenie oraz koszty obsługi spłaty kredytu w przypadku „zmaterializowania się” ryzyka kursowego.

Treść łączącej strony umowy nie spełnia powyższych wymogów.

Przedstawione powodom informacje i pouczenia zostały zaprezentowane w zniekształcony sposób, ponieważ wyeksponowane zostały wyłącznie rzekome korzyści (niższa wysokość raty i oprocentowanie) związane z zawarciem umowy indeksowanej kursem (...). Z przekazanych przez pozwanego informacji wynikało, że kredyt indeksowany kursem (...) był bardziej atrakcyjny od kredytu niepowiązanego z walutą obcą. Ponadto pozwany nie przedstawił żadnych symulacji obrazujących co się może stać z kapitałem kredytu, jeżeli kurs franka szwajcarskiego wzrośnie lub spadnie. Powodowie nie otrzymali również symulacji obrazującej zmienność wysokości raty kredytowej oraz salda zadłużenia, w sytuacji gdy kurs (...) będzie ulegał zmianom.

Powodowie nie mieli możliwości negocjowania z pozwanym warunków umowy, w szczególności w zakresie wyboru sposobu uruchomienia kredytu, jak również sposobu spłaty rat kapitałowo-odsetkowych. Mogli jedynie zaakceptować zapisy o treści zaproponowanej przez stronę pozwaną. Ponadto byli zobowiązani do spłaty rat kredytu wedle wyliczeń pozwanego (harmonogramu), we wskazanym przez pozwanego bank terminie.

Podsumowując, pozwany na etapie przedkontraktowym nie wyjaśnił powodom w sposób zrozumiały i klarowny mechanizmu klauzuli indeksacyjnej oraz zmienności kursów walut. Powodowie nie zostali poinformowani o ryzykach związanych z zastosowaniem przez pozwanego w/w instrumentów. Powodowie nie zostali także poinformowani o stosowaniu dwóch różnych kursów walut (...) do ustalenia kapitału kredytu i spłaty rat kredytu, których różnica stanowiła de facto dodatkowy zysk pozwanego. Faktyczna wysokość zobowiązania powodów pozostała nieznana, a kwota kredytu oraz wysokość rat spłaty kredytu uzależniona została od mierników wartości im nieznanymi, w tym w postaci kursu kupna i kursu sprzedaży franka szwajcarskiego obowiązującego i ustalanego przez pozwanego w sposób arbitralny, niejednoznaczny i nie weryfikowalny.

Rażące naruszenie interesów konsumenta wynika natomiast przede wszystkim z nierównomiernego rozłożenia ryzyka kursowego, przejawiającego się w przerzuceniu praktycznie całego ryzyka na powodów jako kredytobiorców, co było generowane przez klauzule wyliczające należności. Na skutek tych postanowień wymagalne należności powodów zostały uzależnione od bieżącego kursu (...). Powodowie zostali wystawieni na nieograniczone ryzyko kursowe, podczas, gdy ryzyko kursowe Banku, gdyby nawet nie zabezpieczył się przed nim, co najwyżej teoretycznie ograniczało się do spadku kursu (...)/PLN do poziomu zerowego.

W świetle przedstawionej powyżej argumentacji należy wskazać, iż o niedozwolonym charakterze Klauzul Przeliczeniowych świadczy nie tylko arbitralne prawo Banku do ustalania przez siebie kursów (...)/PLN, ale przede wszystkim przerzucenie na powodów ryzyka kursowego, o którego potencjalnych negatywnych skutkach i ich skali oraz prawdopodobieństwie wystąpienia, powodowie nie zostali uświadomieni przez Bank.

Mając powyższe na uwadze Sąd uznał, iż opisane powyżej zapis umowy i Regulaminu określające klauzule przeliczeniowe są niedozwolonymi postanowieniami umownymi w rozumieniu art. 385¹ § 1 k.c. Wobec powyższego należy rozważyć, jaki skutek dla ważności umowy ma wyeliminowanie powyższych klauzul przeliczeniowych, czy łącząca strony umowa kredytowa pozbawiona klauzul waloryzacyjnych może nadal skutecznie funkcjonować w obrocie.

W ocenie Sądu wyeliminowanie klauzul indeksacyjnych wyłącza możliwość dalszego trwania umowy i rodzi konieczność stwierdzenia nieważności umowy kredytowej.

Odwołując się do orzecznictwa (...), w tym wyroku z dnia 3 października 2019r. w sprawie C-260/18 (K. D. i J. D. przeciwko Raiffeisen Bank, pkt 59-61) należy wskazać, iż zgodnie z dotychczasową linią orzecznictwa, uzupełnienie umowy o postanowienia wywodzone z ogólnych reguł prawa cywilnego jest niedopuszczalne. Wypełnienie luki powstałej po eliminacji nieuczciwych postanowień umownych jest możliwe tylko i wyłącznie, gdy zostaną spełnione kumulatywnie następujące warunki : brak uzupełnienia umowy prowadzi do upadku całej umowy, upadek umowy byłby niekorzystny dla konsumenta, istnieją przepisy dyspozytywne, które określają, jaki sposób ustawodawca uznał za modelowe ukształtowanie praw i obowiązków stron danego stosunku prawnego, a uregulowanie takie korzysta z domniemania uczciwości. ***W ocenie Sądu przedmiotowa umowa kredytowa pozbawiona mechanizmu indeksacji jest umową, która nie może nadal skutecznie funkcjonować w obrocie.*** Podzielając argumentację zawartą w wyroku Sądu Najwyższego z dnia 11 grudnia 2019r. (V CSK 382/18), należy wskazać, iż zastrzeżone w umowie kredytu złotowego indeksowanego do waluty obcej klauzule kształtujące mechanizm indeksacji, określają główne świadczenie kredytobiorcy. Indeksacja jest elementem przedmiotowo istotnym dla tego rodzaju umów. Zgodnie z art. 69 ust. 1 ustawy Prawo bankowe przez umowę kredytu bank zobowiązuje się oddać do dyspozycji kredytobiorcy na czas oznaczony w umowie kwotę środków pieniężnych z przeznaczeniem na ustalony cel, zaś kredytobiorca zobowiązuje się do korzystania z niej na warunkach określonych w umowie, zwrotu kwoty wykorzystanego kredytu wraz z odsetkami w oznaczonych terminach spłaty oraz zapłaty prowizji od udzielonego kredytu. W ocenie Sądu zasadnym jest przyjęcia, że opisane wyżej klauzule waloryzacyjne (odniesienie do innej waluty) i tzw. spready (różne kursy tej waluty) „określają główne świadczenia stron” umowy kredytu bankowego (indeksowanego) w rozumieniu art. 385¹ § 1 k.c. Odnoszą się one bowiem bezpośrednio elementów przedmiotowo istotnych umowy kredytu bankowego. ***Odwołując się do argumentacji przedstawionej w uzasadnieniu przywołanego powyżej orzeczenia Sądu Najwyższego o zaniknięciu ryzyka kursowego można mówić, gdy na skutek eliminacji niedozwolonych klauzul kształtujących mechanizm indeksacji, dojdzie do przekształcenia kredytu złotowego indeksowanego do waluty obcej w zwykły (tzn. nieindeksowany) kredyt złotowy, oprocentowany wg stawki powiązanej ze stawką LIBOR. Jednakże taka daleko idące przekształcenie umowy prowadzi do powstania umowy o odmiennej istocie i charakterze. Oznacza to, że po wyeliminowaniu klauzul indeksacyjnych, utrzymanie umowy o charakterze zamierzonym przez strony nie jest możliwe, co przemawia za jej całkowitą nieważnością.***

Stwierdzenie abuzywności postanowień umownych powoduje zatem, w ocenie Sądu, że przedmiotowa umowa jest nieważna ex tunc i ex lege . Eliminacja ze stosunku prawnego postanowień uznanych za abuzywne prowadzi bowiem do zniweczenia całego stosunku prawnego.

Przedstawiona powyżej argumentacja uzasadnia w ocenie Sądu w pełni stwierdzenie nieważności umowy kredytowej. Po wyeliminowaniu klauzul indeksacyjnych umowa nie może dalej funkcjonować w obrocie prawnym.

Powodowie wbrew twierdzeniom pozwanego, mają interes prawny w żądaniu ustalenia nieważności łączącej ich z pozwanym umowy kredytowej, niezależnie od zasadności zgłoszonego żądania zasądzenia zwrotu nienależnego świadczenia. Strony łączy bowiem stosunek prawny o charakterze długoterminowym, który nie został jeszcze, zgodnie z jego treścią wykonany. Stwierdzenie nieważności umowy przesądza w sposób ostateczny o braku obowiązku spełniania świadczeń na rzecz banku w przyszłości, daje zatem podstawę do zaprzestania spłaty kolejnych rat kredytu. Ustalające orzeczenie Sądu usuwa więc wątpliwości co do istnienia stosunku prawnego wynikającego z umowy i zapobiega dalszemu sporowi o roszczenia Banku wynikające z umowy.

Mając powyższe na uwadze Sąd na podstawie art. 189 k.p.c. orzekł jak w punkcie pierwszym wyroku.

Uznanie klauzul przeliczeniowych za postanowienia niedozwolone skutkuje uznaniem łączącej strony umowy za nieważną i koniecznością rozliczenia świadczeń wzajemnie spełnionych przez strony. Skutkiem uznania spornej umowy za nieważną jest obowiązek zwrotu przez obie strony tego, co sobie nawzajem świadczyły wobec odpadnięcia podstawy prawnej świadczenia – art. 410 k.c.

W okresie od dnia zawarcia umowy do dnia 7 września 2021r. powodowie uiszcili na rzecz pozwanego z tytułu realizacji przedmiotowej umowy łącznie kwotę 168.306,53 PLN i 32.532,62 CHF.

Sąd uznał za niezasadny podniesiony przez pozwanego zarzut przedawnienia roszczenia powoda. Skoro bowiem do zwrotu świadczeń spełnionych przez strony na podstawie umowy ma zastosowanie reżim zwrotu nienależnego świadczenia, dotyczy to także reguł przedawnienia roszczenia. W ocenie Sądu należy uznać, iż co do zasady termin przedawnienia roszczeń konsumentów może rozpocząć bieg dopiero po podjęciu przez kredytobiorcę wiążącej (świadomej, wyraźnej i swobodnej) decyzji o powołaniu się na całkowitą nieważność umowy. Powodowie podjęli taką decyzję ostatecznie w dniu wniesienia pozwu, wobec tego brak jest podstaw do uznania roszczenia za przedawnione.

Wobec powyższego za zasadne należy uznać roszczenie powoda o zapłatę kwoty odpowiadającej sumie uiszczonych na rzecz banku należności, które wyniosły łącznie 168.306,53 PLN i 32.532,62 CHF.

Mając powyższe na uwadze Sąd orzekł jak w pkt 2 wyroku.

O odsetkach od zasądzzonego świadczenia Sąd orzekł na podstawie art. 481 § 1 k.c., zasądzając odsetki ustawowe za opóźnienie od dnia doręczenia pozwu 2021r., tj. od daty doręczenia pozwanemu odpisu pozwu co do pierwotnie żądanej w pozwie kwoty oraz od dnia doręczenia pism rozszerzających powództwo, co do roszczeń objętych tym rozszerzeniem. Sąd oddalił żądanie odsetek w pozostałym zakresie jako nie znajdujące prawnego ani faktycznego uzasadnienia.

O kosztach procesu Sąd orzekł na podstawie art. 98 k.p.c., stosując zasadę odpowiedzialności za wynik procesu. Skoro pozwany przegrał proces w całości, winien zwrócić powodowi poniesione przez nich koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony. Mając powyższe na uwadze Sąd zasądził od pozwanego na rzecz powodów solidarnie koszty procesu w wysokości 1.000 zł z tytułu opłaty sądowej od pozwu.